

Stotyje atidaryta paroda, skirta Lietuvos kariuomenės dienai

Vilkaviškio autobusų stotyje, laukimo salėje, eksponuojama Suvalkijos (Sūduvos) kultūros centro-muziejaus parengta paroda „Tėvynės meilė parodė jiems kelią“, supažindinanti su Vilkaviškio krašto kariais, 1918–1940 m. tarnavusiais Lietuvos kariuomenėje. Parodą miestiečiai ir rajono svečiai galės lankyti iki gruodžio 4 dienos.

1918-aisiais Lietuvai paskelbus nepriklausomybę visoje šalyje dar tvyrojo karo parako kvapas. Į atgimusią valstybę pradėjo veržtis caro valdžią nuvertusios bolševikų gaujos. Vokiečiai, trejus metus šeiminkavę mūsų šalyje, nesutiko ramiai pasitraukti iš Lietuvos. Dažnai kildavo jų ir patriotiškai nusiteikusių lietuvių susirėmimai. Lenka vis agresyviau reiškė savo pretenzijas į Vilnių.

1918 m. lapkričio 23 d. išėjo pirmasis įsakymas kurti Lietuvos ginkluotą pajėgą. Iš Lietuvos miestų ir miestelių, kaimų ir bažnytkaimių į Kauną išėjo būriai lietuvių. Vyrų, kurie savo iniciatyva 1918–1920 m. įstojo į kariuomenę, laikomi savanoriais. Iš Vilkaviškio ir jo apylinkių ginklu ginti Lietuvos teritoriją pasiryžo daugiau nei tūkstantis piliečių. Iš jų daugiau nei šimtas už drąsą ir pasiaukojimą mūšiuose buvo apdovanoti aukščiausiu kariniu ordinu – Vyčio kryžiumi.

Nepriklausomybės kovose dalyvavo daugiau nei šešiasdešimt karininkų, kilusių iš Vilkaviškio rajono. Kai kurie iš jų Pirmojoje Lietuvos Respublikoje pasiekė karjeros aukštumas. Tapo gabiais karo valdininkais, užsitarnavo pulkininko ar generolo laipsnius, tapo kariuomenės vadais. Vienas iš jų buvo divizijos generolas Zenonas Gerulaitis, gimęs 1894 m. Paežeriu dvare.

Gabų ir sparčiai karjeros laiptais Lietuvos kariuomenėje kopusių divizijos

„TĖVYNĖS MEILĖ PARODĖ JIEMS KELIĄ“
Vilkaviškio krašto kariai Lietuvos kariuomenės gretose
1918–1940

generolą 1941 m. birželio 14 d. sustabdė netikėtas NKVD įsiveržimas ir areštas. Generolas net nenujautė tokios lemties, todėl tęsė darbus kariuomenėje, nesislaps-tė. Tuo labiau kad okupavę Lietuvą rusai Z. Gerulaitį paskyrė ir toliau dirbti kariuomenės tiekimo viršininku.

Panašiu būdu buvo suimti ir išvežti kiti iš Vilkaviškio krašto kilę karininkai. Rusų daliniai buvo nustebę, kad didžioji dalis lietuvių karininkų turėjo aukštą kva-

lifikaciją. Mokslus baigdavo Prancūzijos, Belgijos ir kitų Vakarų Europos valstybių karo akademijose.

Pirmosiomis okupacijos savaitėmis vis daugiau mūsų karininkų, išėjusių į darbą, dingdavo be žinios. Kiti, nieko neįtardami, atsi-sveikindavo su šeimomis, sakydami, kad vyksta į kvalifikacijos kėlimo kursus Maskvoje. Traukiniai netikėtai pakeisdavo kryptį ir atsi-durdavo ne Maskvoje, o Sibire.

Norilske ištremtas generolas Z. Gerulaitis ištvėrė ketverius metus, 1945 m. žuvo.

Vilkaviškio autobusų stotyje eksponuojamoje parodoje „Tėvynės meilė parodė jiems kelią“, kuri skirta Lietuvos kariuomenės dienai paminėti, galima išvysti Z. Gerulaičio gyvenimo momentus kariuomenės ir visuomenės švenčių metu. Karininkas nuotraukoje įamžintas kartu su kitais aukštais generolais, šalia valstybės prezidento Antano Smetonos ir ministrų.

Dėmesys parodoje skirtas Vilkaviškio kareivinių rajonui, kuris tarpukariu egzistavo S. Nėries gatvėje ir 1944 m. buvo visiškai sunaikintas vokiečių aviacijos. 1926–1934 m. mieste buvo dislokuotas IV artilerijos pulkas, čia praleidęs ištisus aštuonerius me-

tus. Tuo metu miestiečiams buvo suteikta galimybė naudotis pulko kino teatru, kirpykla, skaitykla. Kareiviai turėjo savo atskirą stadioną, kuriame vykdavo žirgų konkūrų ir futbolo varžybos. Pulkas bendradarbiavo su miesto šauliais, moksleiviais, gimnazistais. Paradai į Iglulos bažnyčią buvo neatsiejama kiekvieno miesto šventės dalis.

Dėmesio parodoje skirta ir Alvito valsčiuje gimusiems vyrams, kurie dalyvavo mūšiuose arba buvo apdovanoti už drąsą. Atspindėti ir buvusio Lietuvos kariuomenės vado generolo leitenanto J. Stanaičio gyvenimo momentai.

Tomas SUŠINSKAS
Muziejninkas

Paroda, skirta Lietuvos kariuomenės dienai, Vilkaviškio autobusų stotyje veiks iki gruodžio 4 dienos.

Projektą „Laisvės pamokos“ remia Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas

